

- підтримання у будинках комфортних умов проживання;
- реалізації системи електричного опалення при провальному нічному споживанні електроенергії;
- створення проекту енергоефективної модернізації типового адміністративного корпусу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Долінський А.А., Басок Б.І., Демченко В.Г., Очеретяний Д.Ю., Недбайло О.М Патент на корисну модель, №38541, Україна, Індивідуальний тепловий пункт систем опалення і гарячого водопостачання, 12.01.2009, Бюл. №1.

УДК 536.24:621.184.5

Фіалко Н.М., Навродська Р.О., Пресіч Г.О., Шевчук С.І., Глушак О.Ю.

Інститут технічної теплофізики НАН України

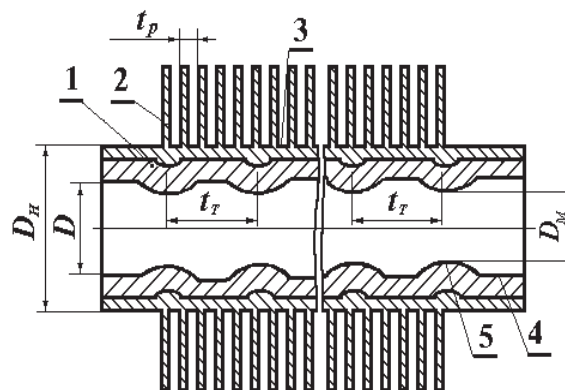
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ТЕПЛООБМІНУ В КОНДЕНСАЦІЙНИХ ТЕПЛОУТИЛІЗАТОРАХ КОТЕЛЬНИХ УСТАНОВОК

Теплообмінні поверхні сучасних водогрійних конденсаційних утилізаторів теплоти відхідних димових газів котельних установок зазвичай являють собою пучок оребрених труб [1, 2]. При цьому димові гази омивають оребрену поверхню, а рух нагріваючої води здійснюється усередині труб. Значення параметрів оребрення, зазвичай, вибираються з умови рівності термічних опорів з боку газів і води. В конденсаційній зоні таких теплоутилізаторів відбувається істотна інтенсифікація теплообміну з газового боку і при застосуванні в теплоутилізаторі труб з однаковими параметрами оребрення зазначена умова рівності опорів порушується і лімітуючим стає теплообмін з боку води.

Зважаючи на вищезазначене, для поліпшення теплообміну в конденсаційній зоні теплоутилізаційного обладнання доцільним є використання оребрених біметалевих труб (сталева основа й алюмінієве оребрення) з кільцевими турбулізаторами на внутрішній поверхні цих труб (рис.1).

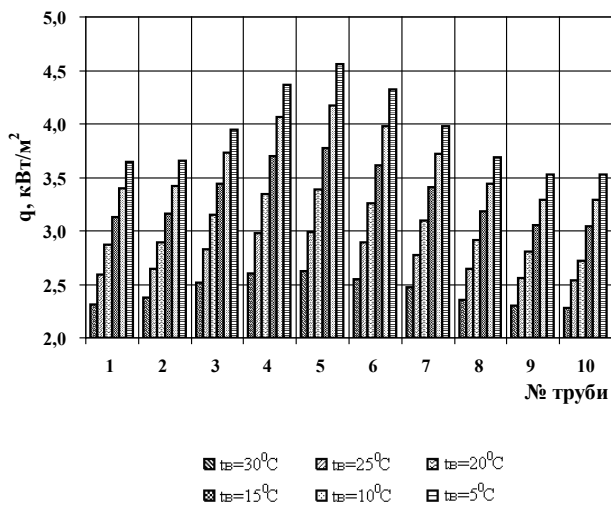
Таке рішення дозволяє інтенсифікувати теплообмін усередині труби й таким чином знизити температуру поверхні ребра і за рахунок цього інтенсифікувати процес конденсоутворення на теплообмінній поверхні в конденсаційній зоні. Оптимальні співвідношення параметрів труби і накатки повинні вибиратися з умови рівності термічних опорів на внутрішній та зовнішній поверхні теплообмінної труби.

Проведено розрахункові дослідження щодо інтенсивності теплопередачі та зміни

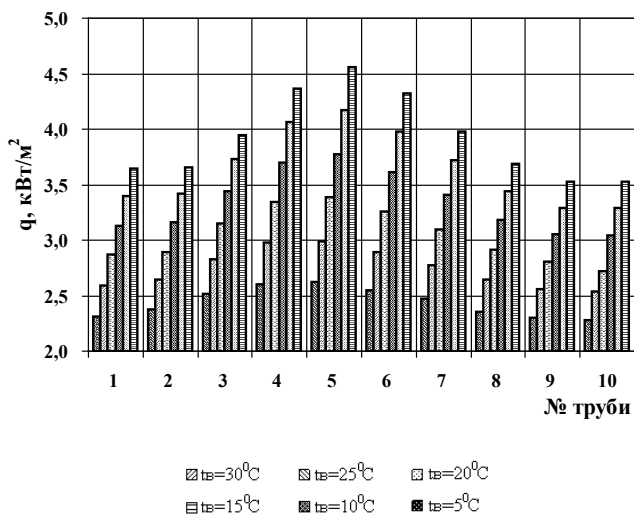

Рис.1. Оребрена біметалева труба:
 1 – труба з кільцевими турбулізаторами;
 2 – алюмінієве оребрення; 3 – зовнішня поверхня труби без оребрення; 4 – внутрішня поверхня труби; 5 – кільцеві турбулізатори.

гідравлічного опору теплоутилізатора при застосуванні в його конденсаційній зоні труб з різними параметрами турбулізаторів. Дослідження базувались на експериментальних даних стосовно теплообміну та гідродинаміки в трубах з кільцевими турбулізаторами потоку, знайдених в літературі [3]. Розрахунки виконувались для реальних умов роботи теплоутилізаційного обладнання в конденсаційному режимі, тобто в практичному діапазоні зміни основних параметрів відхідних газів і води. Основні результати проведених розрахунків представлені на рис.2, 3.

Рис.2. Питома теплова потужність теплоутилізатора в залежності від параметрів турбулізаторів та температури води, що нагрівається:
 1– $D_m/D=0,983$; $t_m/D=0,496$; 2– $0,966; 0,498$;
 3– $0,943; 0,497$; 4– $0,922; 0,523$; 5– $0,875; 0,496$;
 6– $0,912; 0,992$; 7– $0,946; 0,998$; 8– $0,944; 1,987$;
 9– $0,942; 3,989$; 10– гладка труба.

Рис.3. Гідралічний опір теплоутилізатора в залежності від параметрів турбулізаторів та температури води, що нагрівається:
 1– $D_m/D=0,983$; $t_m/D=0,496$; 2– $0,966; 0,498$;
 3– $0,943; 0,497$; 4– $0,922; 0,523$; 5– $0,875; 0,496$;
 6– $0,912; 0,992$; 7– $0,946; 0,998$; 8– $0,944; 1,987$;
 9– $0,942; 3,989$; 10– гладка труба.

Як видно з наведених діаграм, значення параметрів турбулізаторів суттєво впливають на теплотехнічні показники теплоутилізаційного устаткування в конденсаційній зоні. На підставі отриманих даних для умов конкретного застосування вказаного устаткування зроблено вибір оптимальних параметрів турбулізаторів, що за-

безпечують в конденсаційній зоні трубного пучка необхідний ріст тепловіддачі при відносно невеликому рості гідралічного опору.

Очевидно, що використання труб з співвідношеннями $D_m/D=0,946$; $t_m/D=0,998$ (див. рис. 1,2,3) забезпечує достатньо високу загальну теплову ефективність теплоутилізаційного обладнання при відносно невеликому значенні гідралічного опору. При цьому в конденсаційній зоні теплоутилізатора у порівнянні з пучком гладких труб (без інтенсифікації теплообміну на внутрішній поверхні) досягається більш суттєвий рівень росту теплопередачі при відносно уповільненому зростанні гідралічного опору (співвідношення чисел Нусельта – $Nu/Nu_{глад} \approx 1,45$; коефіцієнтів тертя – $\xi/\xi_{глад} \approx 1,25$ при числах Рейнольдса $Re=4000 \dots 5000$).

Доречно зазначити, що крім інтенсифікації теплообміну усередині такої труби уповільнюється процес накипоутворення за рахунок турбулізації пристінного шару нагріваючої води [4]. Дана обставина також приводить до відносного росту теплової ефективності труби з внутрішніми турбулізаторами потоку у співставленні з гладкою трубою.

Таким чином, порівняння основних показників конденсаційних теплоутилізаторів з гладкими трубами і трубами з кільцевими турбулізаторами потоку на внутрішній поверхні показало, що застосування пропонованої конструкції труби має істотні переваги при відносно невеликому зростанні загального гідралічного опору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Филалко Н.М., Навродская Р.А., Прокопов В.Г., Пресич Г.А., Сингаевская С.И. Оптимизация параметров труб с поперечным оребрением в конденсационных теплоутилизаторах // Промышленная теплотехника. – 1999. –21, № 1-2. –С.27-31.
2. Капишников А.П. Принципы развития конструкции конденсационных экономайзеров // Промышленная энергетика. –1999. – № 3. –С.29-33.
3. Гомон В.И. Исследование теплотехнических и эксплуатационных показателей водоподогревателей с профильными трубами для систем отопления и горячего водоснабжения: Дис.канд. техн.наук: 05.23.03. – Киев, 1979. – 199с.
4. Калинин Э. К., Дрейцер Г.А., Ярхо С.А. Интенсификация теплообмена в каналах. – М: Машиностроение, 1981. –207с.